

Gemeenteraad

Vergadering van 21 april 2026
Beleid en Uitvoering - Openbare ruimte

2026_RAAD_00015 Vernieuwen fietsenstalling bij station Steenwijk; uitbreiding bezetting voor handhaving stationsgebied Steenwijk

Overlegd met

Team Beheer Openbare Ruimte, team Organisatieadvies, team Directie, team Concernadvies & Veiligheid, team Economie & Recreatie

Portefeuillehouder

Marcel Scheringa

Andere betrokken portefeuillehouders

Erik de Groot

Samenvatting

Station Steenwijk ontwikkelt zich tot regionale mobiliteitshub, waarbij het stationsgebouw, het voorplein en de voorzieningen voor reizigers integraal in kwaliteit verbeteren. Een deel van de werkzaamheden is al uitgevoerd, zoals het opknappen van het stationsgebouw en het voorplein.

Vanuit zowel de samenleving als de gemeenteraad is aandacht gevraagd voor de situatie van het fietsparkeren, zowel het bewaakte als onbewaakte gedeelte. Met ProRail is hier uitgebreid over gesproken. In dat kader wil ProRail voor de vernieuwing van de onbewaakte fietsenstalling een belangrijke investering doen. Voorwaarde daarbij is dat de gemeente garant staat voor toezicht en handhaving, onder andere daar waar het gaat om foutief geplaatste fietsen en de wees- en wrakfietsen. De vele foutief geplaatste fietsen en wees- en wrakfietsen leiden potentieel tot onveilige situaties en beperkte toegankelijkheid, onder andere bij blindegeleidelijnen en algemene looproutes.

Ondanks enkele acties en een aanpassing in de regelgeving blijkt frequente handhaving met de huidige capaciteit niet haalbaar. De op 11 november 2025 aangenomen motie van de gemeenteraad (M14-2025-RAAD-00042) onderstreept de urgentie om deze problematiek aan te pakken. Extra handhaving capaciteit wordt gezien als noodzakelijke randvoorwaarde om verbeteringen duurzaam te borgen, in samenhang met de geplande fysieke herinrichting van de fietsenstalling in 2026-2027.

Beschrijving

Inleiding

De gemeente Steenwijkerland werkt samen met NS en ProRail aan de ontwikkeling van en het versterken van station Steenwijk tot regionale mobiliteitshub. De provincie Overijssel draagt hieraan bij. Daarom willen we op korte termijn meerdere overeenkomsten ondertekenen over deze vernieuwing, het beheer daarvan en de instandhouding van het stationsgebied en de fietsenstalling bij het station.

Sinds 2023 wordt er al aan dit traject gewerkt. We hebben ondertussen een aantal verbeterpunten gerealiseerd. Om de volgende stap te zetten, de vernieuwing van de fietsenstalling, uitgevoerd en

betaald door Prorail, moeten we als gemeente voldoen aan de voorwaarde voor voldoende handhaving. De huidige handhavingscapaciteit is onvoldoende om daadwerkelijk en zorgvuldig te kunnen handhaven in het stationsgebied.

De extra tijdelijke middelen zijn nodig voor extra bezetting en om de juridische en administratieve afhandeling te borgen. De extra bezetting wordt specifiek ingezet voor het handhaven van het stationsgebied Steenwijk. Omdat onduidelijk is welke capaciteit op termijn nodig is, worden er nu middelen gevraagd voor extra handhaving voor het stationsgebied voor 2 jaar. Daarna wordt gekeken of er structureel extra middelen nodig zijn.

Gewenst resultaat

Met het beschikbaar stellen van extra handhavingscapaciteit wordt beoogd:

- gebied specifieke en zichtbare handhaving op foutief en gevaarlijk gestalde fietsen in het stationsgebied;
- het verbeteren van de veiligheid, toegankelijkheid en ordelijkheid van de stationsomgeving;
- het nakomen van contractuele afspraken met ProRail en NS;
- het uitvoeren van een door de raad aangenomen motie.

Argumenten

1.1 Handhaving wordt een contractuele verplichting

In de overeenkomsten met ProRail en NS wordt vastgelegd dat de gemeente verantwoordelijk is voor handhaving in de fietsenstalling en het stationsgebied. Zonder aanvullende capaciteit kan deze verplichting niet worden nagekomen, wat kan leiden tot ingebrekestelling of het aanspreken van de gemeente op nakoming.

1.2 Uitvoering van de aangenomen motie "Fietsen stallen op het station in Steenwijk"

Met de op 11 november 2025 aangenomen motie (M14-2025-RAAD-00042) heeft de raad expliciet uitgesproken dat de huidige situatie rondom fietsparkeren bij het station onwenselijk is en om verbetering vraagt. Handhaving is daarbij een noodzakelijke randvoorwaarde om deze verbetering daadwerkelijk te realiseren.

1.3 Huidige handhavingscapaciteit op het stationsgebied is ontoereikend

Met de bestaande formatie kan slechts zeer beperkt worden gehandhaafd in het stationsgebied, primair op wees- en wrakfietsen. Handhaving op foutief geplaatste fietsen is binnen de huidige bezetting nu helemaal niet mogelijk. Extra bezetting is nodig om gericht uitvoering te kunnen geven aan de opgave.

1.4 Uitvoering van de nieuwe fietsenstalling en verdere inrichting van het station stagneert

Zonder aanvullende bezetting kan niet aan de contractuele verplichtingen worden voldaan en daarom is het ook niet mogelijk de overeenkomsten van ProRail en NS te tekenen. Zonder deze getekende overeenkomst met ProRail (en NS) loopt het proces tot een verbeterde fietsenstalling en de kwaliteitsimpuls van het stationsgebied vertraging op.

1.5 Preventieve werking van gebied specifieke en zichtbare inzet

Gebied specifieke en zichtbare handhaving heeft een belangrijke preventieve werking. Met deze handhaving kan gericht en proportioneel worden gehandhaafd, waardoor excessen worden voorkomen en de situatie beheersbaar blijft, zonder dat maximale inzet nodig is.

1.6 Bescherming van externe investeringen

ProRail wil substantieel investeren (raming nu van ad. € 1-1.2M) in de vernieuwing van de fietsenstalling bij station Steenwijk. Voorwaarde aan deze investering is de operationele verantwoordelijkheid van de gemeente voor handhaving in dit gebied.

1.7 De gemeente heeft geïnvesteerd in de verbeterde kwaliteit van het stationsgebouw en zijn omgeving

Met de recente aanpak van het stationsgebouw en voorplein staat er iets om trots op te zijn. Daarnaast wordt er nog hard gewerkt aan de nieuwe inrichting van de fietsenstalling en het gebied daaromheen. Deze kwalitatieve investering levert pas wat op als het ook geborgd blijft. Daar is handhaving voor nodig.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Beperkte reikwijdte van handhaving in een veranderende situatie

De extra inzet van handhavingscapaciteit maakt zichtbare handhaving mogelijk, maar biedt geen volledige dekking. De inzet is gericht op risico gestuurde, proportionele handhaving met een belangrijke preventieve werking. Het betreft daarmee een bewuste keuze voor een realistische en doelmatige inzet.

Aard en omvang van het probleem kunnen veranderen na realisatie van de nieuwe fietsenstalling. Evaluatie van de inzet na ingebruikname van de nieuwe voorzieningen ligt daarom voor de hand.

1.2 Subsidie termijn bij de provincie Overijssel loopt eind dit jaar af

In november 2023 heeft de provincie een subsidie toegekend van € 150.000 om de functie van station Steenwijk als sterkere mobiliteitshub in de regio aantrekkelijker te maken en voorzieningen toe te voegen. Door problemen met het organiseren van handhaving heeft het project vertraging opgelopen. Er is daarom eenmalig uitstel (met een jaar) op de subsidie termijn verleend. Dit loopt eind 2026 af.

Als we geen handhaving krijgen georganiseerd is het risico dat er geen voortgang in de ontwikkelingen van het stationsgebied komt en daarmee de subsidiegelden uiteindelijk komen te vervallen.

1.3 Juridische complexiteit bij fietsverwijdering

Handhaving op foutief en gevaarlijk gestalde fietsen vereist zorgvuldige toepassing van bestuursdwang en naleving van geldende juridische kaders, waaronder het Handboek Weesfietsen. Dit handboek is verouderd en houdt beperkt rekening met recente jurisprudentie en nieuwe typen fietsen. Extra aanvullende juridische werkzaamheden zullen daarom ook uit het tijdelijk beschikbare budget gedekt worden om naar juridische oplossingen te zoeken.

1.4 Verwachtingsmanagement en precedentwerking

Het beschikbaar stellen van extra handhavingscapaciteit betekent niet dat het probleem rondom fietsparkeren op korte termijn volledig is opgelost. Verbetering is ook afhankelijk van de fysieke herinrichting en de realisatie van de nieuwe fietsenstalling, die pas in 2027 wordt verwacht.

Daarnaast beperkt de gemeentelijke handhavingsverantwoordelijkheid zich alleen tot de openbare ruimte en de onbewaakte fietsenstallingen. In de bewaakte (in pandige) fietsenstalling liggen bevoegdheden bij NS en ProRail. Dit vraagt blijvende afstemming en duidelijke communicatie richting gebruikers.

Het beschikbaar stellen van extra handhavingsbezetting kan precedentwerking hebben voor andere locaties binnen de gemeente. Het stationsgebied Steenwijk heeft echter een bijzondere positie als regionale mobiliteitshub met specifieke contractuele verplichtingen, wat deze inzet rechtvaardigt.

Duurzaamheid en social return

n.v.t.

Financiële toelichting

1. Tijdelijke uitbreiding (periode van twee jaar) van de bezetting bij handhaving en zijn juridische ondersteuning met 2* € 100.000 in de Perspectiefnota te verwerken. Normaal gesproken zou er sprake zijn van een integrale afweging, maar op basis van de urgentie en bovenstaande argumenten zijn wij van mening om er een uitzondering van te maken en dat de financiële consequenties op voorhand in de Perspectiefnota verwerkt dienen te worden.

2. ProRail heeft de gemeente een voorstel gedaan om zelf te investeren in een nieuwe fietsenstalling. De kosten hiervoor zijn geraamd op € 1-1,2 miljoen euro. Ontwerp- en ontwikkelfase (door

gespecialiseerde partij) wordt door de gemeente bekostigd. Daarvoor gebruiken we onder andere subsidiegelden van de provincie.

Communicatie en participatie

n.v.t.

Uitvoering en planning

Q2 2026	vaststelling besluit bezettingsclaim; overeenkomsten met NS en ProRail bekrachtigen
Q2-3 2026	bezetting uit te breiden
Q3-Q4 2026	procesontwikkeling handhaving stationsgebied
Q4 2026 – Q1 2027	starten met uitvoer van handhaving

Er wordt een plan van aanpak opgesteld dat passend is bij de voorwaarden, zoals deze gesteld zijn door ProRail en NS. Gedurende deze 2 jaar wordt gemonitord hoe en of de handhaving ingebed kan worden in het bestaande werkproces. Het zal te zijner tijd duidelijk worden of een formatie-uitbreiding nodig is.

Er is al lange tijd een roep om de fietssituatie op het station aan te pakken, daarom is het noodzakelijk om z.s.m. te starten met de handhavingsactiviteiten. Ook is dit nodig zodat het gebied op orde is voordat de werkzaamheden aan de fietsenstalling beginnen. Daarnaast willen we toewerken naar een stuk gedragsverandering, dit kost tijd en kan daarom gestart worden wanneer de handhavingsbezetting is uitgebreid.

Is het besluit openbaar?

Ja

Besluit

Het college legt het volgende voor aan de gemeenteraad:

1. Voor uitvoering van handhaving in het stationsgebied van Steenwijk, in het bijzonder gericht op de aanpak fietsparkeren, de bezetting van handhaving tijdelijk, voor een periode van 2 jaar, uit te breiden.
2. De financiële consequenties hiervan ad. € 200.000 te verwerken in de Perspectiefnota 2026-2030.